

שיעור 'דרך-התורה' קהילת אוהל משה שלהי אדר שני תשס"ח

1. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כא עמוד א

רבי יהודה אומר: אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים אומרים: אף מפרר וזורר לרוח או מטיל לים.

2. תלמוד בבלי מסכת תמורה דף לד עמוד א

כל הנקברין לא ישרפו כו'. מ"ט? משום הנקברין - אפרן אסור, ונשרפין - אפרן מותר.

3. תוספות מסכת תמורה דף לג עמוד ב

הנשרפין אפרן מותר ונקברים אפרן אסור - צריך עיון טעמא מאי ואומר מורי הרמ"ר דנשרפין כיון שצוה הכתוב לשורפן אחר שעשה כאילו נעשית מצותו ואין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו ה"ל כיון שנעשית מצותו הלך אסוריה והא דאמר אשירה אסורה לעולם אף על פי שהזיקה הכתוב לשורפה (דברים יב) היינו משום דכתיב (שם יג) לא ידבק בידך מאומה מן החרם אבל הנקברין זלא הטעין הכתוב לשורפן משוך איסוריהו לעולם.

4. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ג הלכה יא

כיצד ביעור חמץ שורפו או פורר וזורר לרוח או זורקו לים, ואם היה החמץ קשה ואין הים מחתכו במהרה הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים, וחמץ שנפלה עליו מפולת ונמצא עליו עפר שלשה טפחים או יתר הרי הוא כמבוער וצריך לבטל בלבו אם עדיין לא נכנסה שעה ששית. נתנו לנכרי קודם שעה ששית אינו צריך לבער, ואם שרפו קודם שעה ששית הרי זה מותר ליהנות ל בפחמין שלו בתוך הפסח, אבל אם שרפו משעה ששית ולמעלה הואיל והוא אסור בהנייה הרי זה לא יסיק בו תנור וכירים ולא יאפה בו ולא יבשל בו, ואם אפה או בשל אותה הפת ואיתו התבשיל אסור בהנייה, וכן הפחמין שלו אסורין בהנייה הואיל ושרפו אחר שנאסר בהנייה.

5. רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יט הלכה יד

כל הנשרפין לא יקברו, וכן כל הנקברים לא ישרפו, שאע"פ שהוא מחמיר בשריפתו הרי הקל באפרן, שאפר הנקברים אסור.

6. שולחן ערוך אורח חיים סימן תמה סעיף א

כיצד ביעור חמץ, שורפו א או פוררו וזורר לרוח או זורקו לים. ואם היה ב החמץ קשה ואין הים מחתכו במהרה, הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים. הגה: והמנהג לשורפו. וטוב לשרפו ביום דומיא דנותר שהיה נשרף, ביום (ד"ע), ג אך אם רצה לשורפו מיד אחר הבדיקה כדי שלא יגררנו חולדה, הרשית בידו. (הגהות מיימתי פ"ג וכל בו).

7. מגן אברהם סימן תמה ס"ק א

א שורפו - בגמ' דידן גרסי' והכ"א אף מפרר כו' ודאי שריפה עדיף אלא דאף מפרר דיו (ב"ח) אבל גרסי' הרי"ף והרא"ש וחכ"א מפרר וכו' משמע דוקא מפרר וכ"מ בטור שכל דלרבנן ה"ל מהנקברים שאפרן אסור ותנן בסוף תמורה דכל הנקברין לא ישרפו דגזרין שמא יבאו ליהנות באפרן ותימה על הרמב"ם שפסק שאפרו אסור ואפ"ה פסק שמותר לשרפו ובסוף ה' פסולי המוקדשין פסק דכל הנקברין לא ישרפו שאע"פ שהוא מחמיל בשריפתן הרי היקל באפרן שאפר הנקברין אסור עכ"ל ואפשר דה"ק לא ישרוף לבהוג בו דין גשרפין להיות נהנה באפרן אבל אם רצו לשרפו שלא ליהנות באפרו שרי ולא גזרין שמא ינהה באפרו וכ"כ מהרי"ל שורפו וקיבר הפחמין.

8. אבני מילואים שו"ת סי' י"ט

...ועיין בא"ח סי' תמ"ה מ"ש בזה מג"א סק"א וח"י ולענ"ד נראה דחמץ אפרו מותר להרמב"ם דבתוס' סוף תמורה לג ב ד"ה הנשרפין כתבו הטעם דנשרפין אפרן מותר משום דכבר נתקיים בהן מצות שריפה ואין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו אבל נקברין במלתיהו קיימו באיסוריהו ואפ"ל באפרו ע"ש וכיון דגרסת הרמב"ם בדברי חכמים אף מפרר וזורר לרוח וא"כ פשיטא דנתקיים מצותו בשריפה וכיון דנעשית מצותו שוב אין מועלין בו ואפ"ל לגרסת תוס' והרא"ש דלא גרסי אף אלא מפרר וזורר מ"מ מודו חכמים דנתקיים מצותו גם בשריפה ולא גרע ממפרר וזורר לרוח דזהו ר"י דס"ל ראיין ב"ח אלא שריפה יליף לה בק"ו מגותר וחכמים אומרים כל ק"ו שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל לאו ק"ו הוא לא מצא עצים לשורפו יהא יושב ובטל והתורה אמרה תשביתו בכל דבר שאתה יכול להשביתו וכיון שכן גם שריפה בכלל השבתה וכיון דנעשית מצותך שוב אין מועלין ולכך אפרו מותר והא דכל הנקברין אפרן אסור ולא אמרי' שנעשית מצותו משום דנקברין אין המצוה לבערן מן העולם רק דצריך לכסות אותן ולהעלימם מן העין שלא יכשלו בהנאתן.